

Beleidsnota Sport en Bewegen



Voorwoord **05**

Voorbeschouwing
Inleiding en context **06**

Opstelling
Sport- en beweeglandschap in Zaltbommel **15**

Eerste helft
Sport- en beweegstimulering **21**

Tweede helft
Ruimte voor sport en bewegen **25**

Verlenging
Maatschappelijke waarde van sport en bewegen **29**

Nabeschouwing
Organisatie, budget en monitoring **33**

Bijlagen **37**



Voorwoord

Sport brengt mensen in beweging, letterlijk én figuurlijk. Een potje voetbal op zaterdag, een wandeling door de uiterwaarden, een spelletje jeu de boules of een work-out in de sportschool: sport geeft energie, verbindt mensen en draagt bij aan een gezonde samenleving.

In Zaltbommel zie ik dagelijks hoe waardevol sport is. Of ik nou op de fiets zit naar het gemeentekantoor, langs de lijn sta bij de hockeyvelden, of onderweg ben naar de golfbaan: overal in onze gemeente zie ik mensen sporten en bewegen. Met ons mooie zwembad De Sportwaard, het multisportcourt bij Sportpark de Watertoren en de verschillende gymzalen en trapveldjes in de kernen hebben we overal in de gemeente ruimte om te bewegen. Sport versterkt de vitaliteit van onze inwoners, bevordert sociale contacten, geeft plezier en voldoening. En bewegen is niet alleen leuk of gezond, het is ook een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken. Kortom, sport helpt inwoners van jong tot oud vooruit.

Met deze sport- en beweegnota zetten we de koers uit voor de komende jaren. We bouwen voort op de sterke basis van actieve sporters en sportaanbieders, enthousiaste vrijwilligers, een groeiend netwerk van professionals zoals buurtsportcoaches en een mooie sportinfrastructuur. Maar we kijken ook vooruit: naar nieuwe sportvormen, veranderende behoeften van inwoners, en een samenleving waarin bewegen voor iedereen mogelijk en leuk moet zijn – jong en oud, met of zonder beperking, in clubverband of zelfstandig.

Samen met inwoners, aanbieders en maatschappelijke partners willen we sport en bewegen in Zaltbommel nog meer tot bloei laten komen. Want sport is niet vanzelfsprekend: het vraagt inzet, samenwerking en aandacht. Als gemeente willen wij faciliteren, verbinden en stimuleren – met als doel een vitale, sportieve en beweegvriendelijke gemeente. Ik kijk ernaar uit om samen met u te bewegen naar een nog sportiever Zaltbommel!

Namens het college van burgemeester en wethouders,
Wilco de Graaff, wethouder Sport

Voorbeschouwing

Inleiding en context

Sport en bewegen zijn in voortdurende ontwikkeling. Waar vroeger een vast lidmaatschap bij een sportvereniging vanzelfsprekend was, kiezen steeds meer mensen voor flexibele en individuele manieren om actief te zijn. Dit vraagt om een beleid dat meebeweegt met deze maatschappelijke ontwikkelingen.

De gemeente Zaltbommel erkent het belang van sport en bewegen als essentieel onderdeel van een gezonde en inclusieve samenleving. We kiezen er bewust voor om sport en bewegen in één adem te noemen. Immers, wat voor de een sporten is, hoeft dat voor een ander niet te zijn. Of het nou gaat om spelen in een speeltuin, sporten bij de lokale voetbalclub of een avondwandeling door de wijk: bewegen biedt niet alleen plezier, maar draagt ook bij aan fysieke en mentale gezondheid, sociale verbinding en persoonlijke ontwikkeling. Het stimuleren van sport en bewegen vraagt echter om een gerichte aanpak. Met deze sport- en beweegnota zetten we daarvoor de hoofdlijnen uit.

Aanleiding voor het opstellen van deze nota was de vraag hiernaar vanuit sportaanbieders en nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen op sport- en beweeggebied. Zo is er meer aandacht voor het belang van bewegen in alle levensfasen, de noodzaak van een veilige sportomgeving en de wens om sport toegankelijk te maken voor iedereen, inclusief mensen met een beperking of een kleinere portemonnee.

Met deze sport- en beweegnota willen we richting geven aan een toekomstbestendig sportbeleid in Zaltbommel. We willen sport en bewegen stimuleren, drempels verlagen en de juiste faciliteiten en ondersteuning bieden. Samen met sportverenigingen, commerciële aanbieders, maatschappelijke organisaties en inwoners zetten we ons in voor een sportieve en gezonde gemeente.



1.1 Relatie met het Lokaal Sportakkoord

Om invulling te geven aan de verschillende ontwikkelingen op sport- en beweeggebied heeft het Rijk het Sportakkoord geïnitieerd. In 2023 is dat akkoord herzien tot het landelijk Sportakkoord II (2023-2026). Hierin worden een zestal thema's onderscheiden:

1. Inclusie en diversiteit
2. Sociaal veilige sport
3. Vitale sportaanbieders
4. Vaardig in bewegen
5. Ruimte voor sport en bewegen
6. Maatschappelijke waarde van topsport

Uitwerking daarvan heeft in 2021 geleid tot een Lokaal Sportakkoord van de gemeenten Zaltbommel en Maasdiel. In 2023 is dat ook herijkt. Het lokale sportakkoord is echter geen gemeentelijk beleid. De gemeente is, net als de andere deelnemers, partner in dit akkoord, waarin de gezamenlijke ambities op de eerste vijf thema's zijn uitgewerkt.

Het is op moment van schrijven nog onduidelijk of het landelijke sportakkoord na 2026 wordt voortgezet. De gemeente Zaltbommel vindt het daarom belangrijk om de thema's uit het sportakkoord ook zelf vast te leggen. De speerpunten van het lokale sportakkoord zijn daarom richtinggevend voor deze sport- en beweegnota.



1.2 Brede blik

Sporten en bewegen zijn geen op zichzelf staande activiteiten, maar hebben raakvlakken met tal van verschillende terreinen, zoals gezondheid, jeugd, welzijn en leefbaarheid. Daarom sluit deze nota aan bij al bestaande beleidskaders op andere terreinen. Met de stimulering van sport en bewegen sluiten we ook aan de *sustainable development goals* van de VN, in het bijzonder SDG 3, ‘goede gezondheid en welzijn’.

Verschillende maatschappelijke partners, in het bijzonder de sportaanbieders binnen de gemeente Zaltbommel, hebben actief meegedacht bij de totstandkoming van deze beleidsnota. Voor sportaanbieders hebben we gedurende het traject een brainstormavond georganiseerd. De aanwezige organisaties hebben daar waardevolle input geleverd met betrekking tot de thema’s die voor hen belangrijk zijn. Drie thema’s kwamen naar voren als belangrijkste aandachtspunten en hebben daarom ook een plek gekregen in deze beleidsnota.

- Sportaccommodaties: beschikbaarheid, betaalbaarheid en eenduidigheid in exploitatie en contracten.
- Buurtsportcoaches: zichtbaarheid en inzet voor sportaanbieders.
- Samenwerking: tussen sportaanbieders, met de gemeente en met maatschappelijke partners.

Gezien de dynamiek binnen de sportwereld is er bewust voor gekozen om het beleid op hoofdlijnen te formuleren, in plaats van tot in detail uit te werken. Sport en bewegen vragen om een flexibele aanpak en een continu gesprek met betrokken partners. Dat maakt het ook mogelijk om geen looptijd aan deze nota mee te geven. De acties die uit het beleid voortvloeien worden daarom vastgelegd, en tegelijkertijd gemonitord, in een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma, zodat we gemakkelijk kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen.

1.3 Relevante beleidsstukken

Naast het reeds genoemde Lokaal Sportakkoord sluit deze beleidsnota in ieder geval aan bij de volgende reeds vastgestelde plannen.

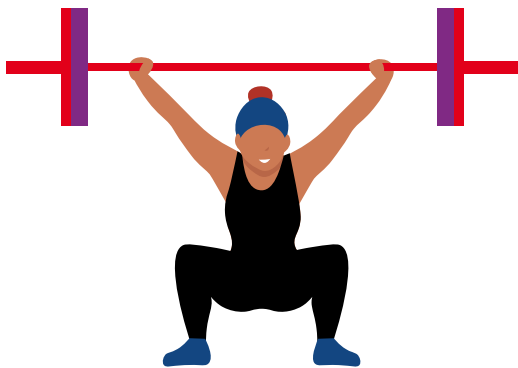
- **Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord**
Het GALA is een landelijk akkoord waarin de rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars afspraken hebben gemaakt over hoe het preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. Het doel is een gezonde generatie in 2040. Sporten, spelen en bewegen spelen een belangrijke rol bij de thema’s uit het lokale plan van aanpak
- **Lokaal Preventieakkoord 2021**
Het Lokaal Preventieakkoord streeft naar een stijging van jongeren die voldoen aan de beweegnorm. Bewegen krijgt een belangrijke plek in de ketenaanpak gezond gewicht. Op scholen monitoren we de motorische vaardigheden van kinderen.
- **Gezondheidsnota 2022-2025**
In de gezondheidsnota is voor sporten, spelen en bewegen een belangrijke rol weggelegd in het realiseren van de ambities op de thema’s gezond en veilig opgroeien; gezonde leefstijl; vitaal ouder worden; en gezonde leefomgeving. Een leidend principe hierbij is positieve gezondheid¹.
- **Accommodatiebeleid**
In februari 2024 is het accommodatiebeleid vastgesteld. In dit beleid zijn vijf kaders bepaald voor de gemeentelijke accommodaties in Zaltbommel. Hieronder vallen ook de binnen- en buitensportaccommodaties.
 1. Accommodaties zijn een middel om beleidsdoelen te halen
 2. Regie op eigendom en beheer van accommodaties
 3. De gemeente loopt zo min mogelijk financieel risico
 4. Gemeentelijke accommodaties worden duurzaam gebouwd en gebruikt
 5. Gemeentelijke accommodaties worden zo optimaal mogelijk benut
- **Beheerplan speelplaatsen 2022-2026**
In het beheerplan speelplaatsen is ook een toekomstvisie Spelen en Bewegen opgenomen. We reserveren bij te realiseren nieuwbouw minimaal 3% van het uitgeefbaar oppervlak voor spelen. We betrekken de buurt bij herinrichting van speelplaatsen, waarbij we meerdere doelgroepen combineren. We zetten in op het realiseren van inclusieve speelplaatsen met ruimte voor samenspelen, waarbij we aandacht hebben voor verschillende beperkingen. Daarnaast zetten we ons in voor klimaatadaptieve speelplaatsen en het versterken van groenstructuren.
- **Duurzaam gebouwenbeheerplan 2019-2028**
Het beheer en de exploitatie van de meeste gemeentelijke binnensportaccommodaties zijn ondergebracht bij Sportfondsen Zaltbommel NV. Twee gymzalen zijn in beheer van een dorps huis, te weten de gymzalen in Zuilichem en Poederoijen. De gymzalen in de brede scholen De Waluwe en De Zandkampen worden onderhouden door de scholen en externe beheerder MVG Capital.
- **Subsidiebeleid**
De gemeente Zaltbommel kent een subsidieregeling Sport. De subsidie wordt verstrekt aan sportverenigingen voor het stimuleren van sportdeelname en voor het verrichten van onderhoudswerkzaamheden aan sportaccommodaties.

Het is niet de bedoeling de uitgangspunten van deze beleidsstukken over te nemen in deze sport- en beweegnota. Wel kan deze nota gebruikt worden om invulling te geven aan de ambities van voornoemde plannen.

¹ Een bredere kijk op gezondheid. Gezond zijn is niet louter een staat van volledig fysiek en mentaal klachtenvrij zijn. Ook met klachten kunnen mensen zich gezond voelen. Jezelf gezond voelen hangt ook samen van het welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Zie de Gezondheidsnota Gemeente Zaltbommel, 2022-2025.

1.4 Trends

Sport is een dynamische sector. Er verandert veel en de maatschappelijke waarde van sport en bewegen neemt steeds sneller toe. De manier waarop we naar sport en bewegen zijn gaan kijken is daarmee ook veranderd. Sport wordt steeds minder alleen doel op zich. Het wordt steeds meer een middel om diverse maatschappelijke doelen en gemeentelijke opgaven te realiseren. Denk bijvoorbeeld aan de inzet van sport en bewegen bij het terugdringen van gezondheidsachterstanden en de inzet binnen de zorg- en welzijnssector. Hieronder volgen enkele grote actuele trends die van belang kunnen zijn.



a. Veranderende beweegbehoefte

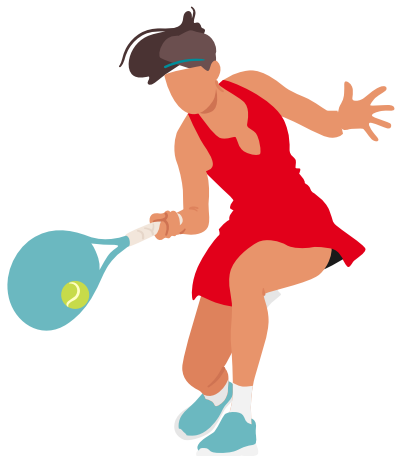
Het is niet meer vanzelfsprekend om in verenigingsverband te sporten. Er is sprake van een toename van mensen die vrijblijvend sport beoefenen, op momenten dat het hen zelf uitkomt. Dat past minder goed in de traditionele verenigingsstructuur. De Nederlandse Sportraad onderscheidt daarom drie vormen van sportaanbod.

- Georganiseerde sport: aanbod door (veelal sportspecifieke) verenigingen, voor het grootste deel aangesloten bij een nationale sportbond.
- Anders-georganiseerde sport: sportaanbod via abonnementen of entreegelden bij commerciële aanbieders, zoals fitnesscentra of zwembaden.
- Ongeorganiseerde sport: individuele sportactiviteiten of activiteiten zonder formele organisatiestructuur. Hieronder valt ook aanbod via sportfaciliteiten in de openbare ruimte, zoals trapveldjes of wandelpaden.

Al enkele jaren neemt het aandeel sporters in de georganiseerde sport af, terwijl het aandeel dat sport bij een anders-georganiseerde sportaanbieder groeit.

b. Een bredere benadering

Er komen voortdurend nieuwe manieren van sportbeoefening op. Recente voorbeelden zijn onder andere padel, bootcamp, freerunnen en e-sports. Sommige varianten passen niet binnen het verenigingsmodel en vragen om andere vormen van ondersteuning of ruimtegebruik. Om te zorgen dat het sportaanbod blijft aansluiten bij de behoefte, moet de gemeente ook op dergelijke nieuwe initiatieven kunnen inspelen, door hieraan ruimte te bieden of slim samen te werken met naburige gemeenten.



c. Hoge uitstroom in bepaalde leeftijdsgroepen

De uitstroom bij met name jongeren (12-18) is groot. Zij zijn vaak als kind begonnen met sporten bij een sportvereniging. De training-wedstrijdstructuur van verenigingen past echter vaak moeilijk in het leven van veel jongeren en jongvolwassenen (18-25). Als (jong) volwassenen eenmaal gestopt zijn met sporten, komen zij moeilijk weer in beweging en terug bij sportaanbieders. Kanttekening hierbij is dat er minder zicht is op deelname in ongeorganiseerde sportactiviteiten.

d. Sportief bewegen zit te weinig in het gedrag en routine van inwoners in Nederland

Voldoende bewegen heeft invloed op het gewicht en zorgt verbeterd de motoriek. Ook is het goed voor de ontwikkeling van de hersenen en de mentale gezondheid, onder andere omdat bewegen stressregulatie verbetert. Daarnaast gaat voldoende beweging chronische ziektes tegen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en overgewicht en draagt het aanzienlijk bij aan valpreventie bij ouderen. Om de beweegparticipatie te monitoren heeft de Gezondheidsraad een beweegrichtlijn opgesteld.



Voor alle leeftijdsgroepen geldt ook het advies om veel stilzitten te voorkomen. Voor senioren geldt het aanvullende advies om tevens balansoefeningen te doen. Deze beweegrichtlijn is een minimumrichtlijn: bewegen is goed, meer bewegen is beter. Een groot deel van de bevolking voldoet echter nog niet aan deze richtlijn. De uitdaging is om een blijvende verandering in beweeggedrag te realiseren.

Voor 0-4 jarigen is door de Gezondheidsraad een aparte beweegrichtlijn opgesteld, maar de raad geeft echter ook aan dat er nog te weinig onderzoeksgegevens zijn om goede kwantitatieve richtlijnen uit af te kunnen leiden. Uit de beschikbare gegevens blijkt wel dat meer bewegen en minder stilzitten samengaan met een betere gezondheid en ontwikkeling.

e. Sport- en beweegruimte staat onder druk

We moeten in Nederland zuinig omspringen met ruimte, want de vraag naar ruimte is groter dan het beschikbare oppervlak. Dat vraagt om keuzes, die ook gevolgen kunnen hebben voor de openbare sport- en beweegruimte, zoals speeltuinen, openbaar groen en openbare sportvoorzieningen.

Maar ook buitensportaccommodaties voor georganiseerde sport, zoals voetbalvelden, vragen veel ruimte. Met een verwachte bevolkingsgroei in Zaltbommel blijft de vraag naar sportruimte ook toenemen. Dat vraagt om slimme keuzes met het oog op de toekomst.

1.5 Demografische ontwikkeling

Zonder woningbouwplannen blijft het aantal inwoners in Zaltbommel de komende tien jaar vrijwel gelijk, iets boven de 30.000 inwoners. Wel verandert de bevolkingssamenstelling: het aandeel 65-plussers groeit fors, terwijl het aandeel jongeren en volwassenen in de werkende leeftijd afneemt. De ambitie van de gemeente Zaltbommel is echter om de komende jaren te groeien, met 25 procent groei in 2040. De geplande nieuwe woningmix richt zich op verschillende kernen en verschillende doelgroepen, wat zorgt voor meer balans tussen generaties. Desondanks blijft het aandeel ouderen, net als in de rest van Nederland, relatief groot.

Deze demografische veranderingen hebben directe invloed op het sportbeleid. De vergrijzing vraagt om passend beweegaanbod voor senioren, met aandacht voor valpreventie en laagintensieve beweegactiviteit. Tegelijkertijd biedt de instroom van jonge gezinnen en starters kansen voor groei van diverse sportaanbieders in de gemeente. De diversiteit aan nieuwe inwoners vraagt om een flexibel sportbeleid dat aansluit bij uiteenlopende behoeften, en om voldoende capaciteit en spreiding van sport- en beweegvoorzieningen in de kernen en wijken.



1.6 Leeswijzer

Deze beleidsnota is opgebouwd als een voetbalwedstrijd.

Na deze Voorbeschouwing volgt de Opstelling, waarin de huidige sport- en beweegsituatie in Zaltbommel wordt beschreven. De

daadwerkelijke wedstrijd bestaat uit drie delen. In de Eerste Helft gaan we in op de doelen met betrekking tot sport- en beweegstimulering: hoe krijgen en houden we mensen aan het sporten en bewegen? De Tweede Helft richt zich op sport- en speelaccommodaties. Voldoende ruimte om te sporten en bewegen is een belangrijke voorwaarde voor succesvol sportbeleid.

In de Verlenging kijken we naar de maatschappelijke waarde van sport. Sporten en bewegen zijn immers geen geïsoleerde activiteiten, maar waardevolle en welkome bijdragers aan de samenleving als geheel. Tot slot volgt de Nabeschouwing, waarin organisatie, budget en monitoring aan bod komen.

Indicator	Jaar	Zaltbommel	Gld-zuid
Kinderen (0-12 jr.)			
Beweegt minder dan 7 uur per week (4-11 jr.)	2021	20%	23%
Is lid van een sportclub-/vereniging	2021	58%	69%
Speelt meer dan 30 min per dag buiten (2-12 jr.)	2021	83%	74%
Jeugd (13-16 jr.)			
Beweegt dagelijks minimaal 1 uur	2023	14%	14%
Sport wekelijks bij club of sportschool	2023	71%	76%
Sport wekelijks zonder club of sportschool	2023	71%	74%
Jongvolwassenen (16-25 jr.)			
Beweegt dagelijks minimaal een half uur	2024	24%	29%
Sport minimaal 2 keer per week	2024	57%	62%
Is lid van sportclub of sportschool	2024	54%	63%
Volwassenen (18-64 jr.)			
Voldoet aan de beweegrichtlijn	2022	47%	50%
Sport minimaal 1 dag per week	2022	57%	58%
Is lid van een sportvereniging	2022	33%	31%
Heeft overgewicht (BMI >25)	2022	49%	46%
Zit >8 uur per dag	2022	41%	46%
Ouderen (65+)			
Voldoet aan de beweegrichtlijn	2022	39%	41%
Sport minimaal 1 dag per week	2022	30%	39%
Is lid van een sportvereniging	2022	14%	22%
Heeft overgewicht (BMI >25)	2022	61%	58%
Zit >8 uur per dag	2022	29%	31%

Opstelling Sport- en beweeglandschap in Zaltbommel

2.1 Sport- en beweegparticipatie

Met betrekking tot cijfers over de sport- en beweegparticipatie in Zaltbommel zijn vooral de GGD-monitors van belang. Voor verschillende leeftijdsgroepen (kinderen, jeugd, jongvolwassenen, volwassenen) wordt vierjaarlijks een gezondheidsmonitor gepubliceerd. De monitors zijn een belangrijke indicatie voor de sport- en beweegparticipatie en geven een goed gemiddeld beeld van de gemeente. Belangrijke kanttekening is dat de cijfers geen volledig beeld kunnen geven van verschillen binnen onze gemeente.

In de tabel links zijn de belangrijkste cijfers opgenomen, uitgesplitst per leeftijdscategorie en vergeleken met de gemiddelden van de GGD-regio Gelderland-Zuid.



Conclusies per leeftijdsgroep:

- In vergelijking met de regio beweegt een groter deel van de Zaltbommelse **kinderen** zeven uur of meer per week en speelt een groter deel minimaal 30 minuten buiten. Een aanzienlijk lager percentage is lid van een sportclub of -vereniging.
- 14% van de **jongeren** voldoet aan het beweegdeel van de beweegrichtlijn 4-18 jaar, iets minder dan het landelijk gemiddelde. In vergelijking met de regio en de rest van Nederland is sport een kleiner deel wekelijks
- Minder **jongvolwassenen** bewegen voldoende, in vergelijking met de regio. Dat geldt ook voor het aandeel dat minimaal twee keer per week sport of dat lid is van een sportclub- of school.
- De sport- en beweegparticipatie bij **volwassenen** is lager dan het regionaal gemiddelde. Met name het voldoen aan de beweegrichtlijn is aanzienlijk lager. Een groter deel van de Zaltbommelse volwassenen heeft overgewicht. Daarentegen zitten minder volwassenen meer dan 8 uur per dag.
- Voor **ouderen** geldt dat zij minder bewegen dan volwassenen tot 65 jaar, en ook minder dan het regionaal gemiddelde. De sportdeelname is aanzienlijk lager. Minder dan een derde sport wekelijks en slechts 1 op de 7 ouderen is lid van een sportvereniging. Een groter percentage heeft overgewicht.

NB. De gezondheidsmonitors zijn niet in elke GGD-regio hetzelfde. Het is daarom niet mogelijk om voor alle genoemde indicatoren ook het gemiddelde voor heel Nederland op te nemen.

2.2 Sportaanbieders in Zaltbommel

Hoewel steeds meer mensen ongeorganiseerd sporten, is nog altijd een zeer groot aantal sporters betrokken bij een vereniging, of abonnee bij een sportschool of andere sportaanbieder. Zij zijn daarom ontzettend belangrijk voor het stimuleren en faciliteren van sport en beweging. Daarnaast vervullen veel sportaanbieders ook een maatschappelijke functie in het kader van gezondheid, leefbaarheid of welzijn.

In georganiseerd of anders-georganiseerd verband worden in Zaltbommel in ieder geval onderstaande sporten aangeboden:

Aikido/Aikibudo	Padel
Badminton	Petanque
Basketbal	Schaken
Capoeira	Schietsport
Dans	Scouting
Duiken	Skeeleren
Fitness	Tang Soo Do
Handbal	Tennis
Hardlopen	Turnen/gymnastiek
Hengelsport	Voetbal
Hockey	Volleybal
Judo	Wielrennen
Katori Shinto Ryu	Zwemmen
Kickboksen	
Paardrijden	

In bijlage 1 is een lijst van sportaanbieders in de gemeente Zaltbommel opgenomen. Deze lijst is niet uitputtend. Een groot deel van het aanbod wordt verzorgd door sportverenigingen, maar het aanbod in de anders-georganiseerde sport kan snel wisselen en loopt uiteen van grotere sportscholen tot individuele personal trainers.

Naast het structurele sportaanbod is er in de gemeente Zaltbommel ook incidenteel sport- en beweegaanbod. De gemeente kent verschillende terugkerende sportevenementen, zoals de Two Rivers Marathon, de Avondvierdaagse of de Bommelcross. Daarnaast faciliteert ze ook eenmalige evenementen, zoals het NK Veldrijden of de Olympia's Tour. Andersoortig incidenteel beweegaanbod is er in de vorm van cliënt- of doelgroepgericht bewegen door welzijns- en zorgpartijen.

Met name sportverenigingen staan de laatste jaren steeds meer onder druk. Het aantal sportverenigingen in Nederland is dalend en ruim een vijfde van de bestaande verenigingen is kwetsbaar voor de toekomst. Dat is in Zaltbommel niet anders. Uitdagingen hebben vooral betrekking op stijgende kosten (met name energielasten), gebrek aan vrijwilligers, dalende ledenaantallen en complexe wet- en regelgeving.

2.3 Infrastructuur sport en bewegen

De gemeente Zaltbommel kent verschillende binnen- en buitensportlocaties in gemeentelijk eigendom. De buitensportlocaties worden direct verhuurd aan sportverenigingen. De binnensportlocaties worden grotendeels door een externe partij geëxploiteerd. In bijlage 2 is een lijst van gemeentelijke sportaccommodaties opgenomen. Daarnaast wordt er ook op particuliere locaties gesport, zoals sportscholen of maneges.

Naast de verhuurde sportlocaties zijn er ook verschillende openbare sport- en beweeglocaties in de gemeente Zaltbommel. Hieronder vallen bijvoorbeeld speeltuinen, trapveldjes, voetbalkooien, beweegroutes, sportautomaten en andere openbare sportvoorzieningen. De gemeente Zaltbommel kent 76 speelplaatsen, opgenomen in bijlage 3.

Openbare sport- en beweegvoorzieningen dragen bij aan een beweegvriendelijke leefomgeving. De beweegvriendelijkheid kan worden uitgedrukt in een cijfer op een schaal van 0 tot 100, samengesteld uit vier onderdelen.

- Sportaccommodaties (diversiteit en nabijheid voetbalvelden, hockeyvelden, tennisbanen, sporthallen, fitnessvoorzieningen en zwembaden)
- Sport- en speelplekken (nabijheid sport- en speelplekken in de openbare ruimte)
- Recreatief groen en blauw (nabijheid en oppervlakte parken, water geschikt voor recreatief gebruik)
- Nabijheid van voorzieningen (o.a. gemiddelde afstand tot supermarkt en school)

De totaalscore is het gemiddelde van de scores op de onderdelen waarop een score is behaald. Hoe hoger de score, hoe beweegvriendelijker. Uit recente cijfers blijkt dat vooral Zaltbommel-stad goed scoort qua beweegvriendelijkheid. Het gemiddelde van de gemeente ligt wel onder het Nederlands gemiddelde.²

Deel	Score
Zaltbommel (totaal)	58,5
Zaltbommel (stad)	81
Brakel, Zuilichem, Poederoijen, Aalst	49
Gameren, Nieuwaal, Delwijnen, Kerkwijk, Bruchem	45
Nederhemert-Noord, Nederhemert-Zuid	41
Nederland	65

In Zaltbommel zijn ook verschillende wandel- en fietsroutes uitgezet. De gemeente is aangesloten op het Wandelnetwerk Rivierenland en kent meerdere klompenpaden, andere wandelroutes en uitgezette fietstochten. Deze vallen echter buiten de sport- en beweeginfrastructuur zoals in deze nota bedoeld, zie de op te stellen visie Recreatie en Toerisme voor het Rivierengebied.



² RIVM en Mulier Instituut, 'Kernindicator beweegvriendelijke omgeving', Buurtatlas: gezondheid per buurt, wijk en gemeente.

2.4 Wat doen we al?

De afgelopen jaren is er op sportgebied al verschillende ontwikkelingen in gang gezet. Op het gebied van sport- en beweegstimulering hebben de combinatiefunctionarissen uit Team Spel& van Welzijn Bommelerwaard daarin een centrale rol. Als buurtsportcoaches stimuleren ze inwoners om te gaan sporten. Voor ouderen organiseren zij bijvoorbeeld beweeginterventies. Voor kinderen in Zaltbommel zijn zij ook een bekend gezicht. Ze geven op dit moment op het grootste gedeelte van de basisscholen het bewegingsonderwijs, zorgen voor het naschoolse aanbod en vervolgens ook voor de begeleiding naar sportaanbieders. Zo hebben we een mooie drietrapsraket gecreëerd om kinderen tot meer bewegen te stimuleren. Vanaf 2027 mogen de combinatiefunctionarissen echter niet meer in onderwijstijd worden ingezet. Dat geeft ruimte om andere invulling aan de werkzaamheden te geven. Op scholen zijn we gestart met het project Sportief en Gezond Groot Worden, waarmee gymdocenten inzicht krijgen in de motorische vaardigheden van kinderen en in samenwerking met Team Spel& werken aan (maatwerk) begeleiding naar passend sportaanbod.

Om sporters, sportverenigingen en vrijwilligers een blijk van waardering te geven, hebben we in 2025 – na een aantal jaren van afwezigheid – samen met de gemeente Maasdriel een Sportgala georganiseerd. Hierbij kiezen we ervoor de prijzen niet automatisch aan sportkampioenen uit te reiken, maar op voordracht aan sporters, verenigingen en vrijwilligers die zich op bijzondere manier inzetten voor sport en bewegen in Zaltbommel. Sportverenigingen kunnen verder op ondersteuning van de gemeente rekenen in de vorm van een subsidie. De sportsubsidie kan worden verstrekt voor onderhoud aan buitensportaccommodaties en voor sportstimulering, op basis van het aantal jeugdleden. In thematisch sportcafés door de combinatiefunctionarissen brengen we actuele thema’s op een laagdrempelige manier naar sportaanbieders. Recent hebben we onder meer aandacht geschonken aan het sportakkoord,

sociale veiligheid, positief coachen en subsidiemogelijkheden.

Sinds enkele jaren zijn we bezig de huur- en onderhoudsafspraken met de verschillende voetbalverenigingen in Zaltbommel te harmoniseren. De gemeente wordt dan (tegen een hogere huurprijs) weer verantwoordelijk voor het renovatie- en vervangingsonderhoud. Andere buitensportverenigingen hebben reeds aangegeven ook open te staan voor een dergelijke constructie. Achter de sportvelden in Zaltbommel is een openbaar multisportcourt gerealiseerd en in 2021 is De Sportwaard officieel geopend, waarmee we er in Zaltbommel twee prachtige sportlocaties bij hebben. De afgelopen jaren is De Sportwaard via een proefexploitatie door Sportfondsen geëxploiteerd. In 2025 is de aanbesteding voor een nieuwe exploitant afgerond en gegund aan Sportfondsen. Ook voor enkele gymzalen in andere kernen is de voorbereiding voor vervanging of renovatie (in combinatie met onderwijshuisvesting) gestart.

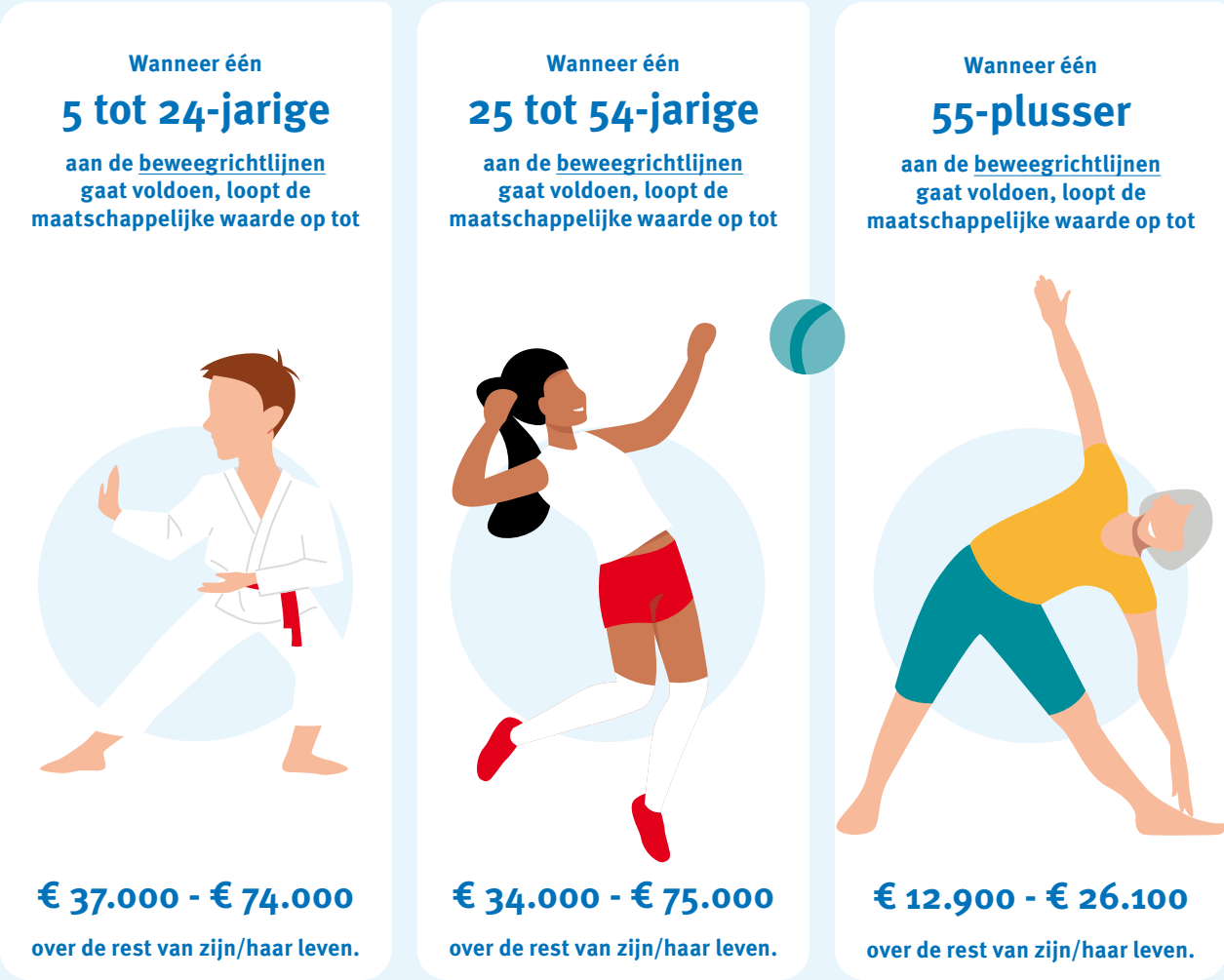
Zaltbommel heeft in de afgelopen jaren ook mooie sportevenementen mogen huisvesten. Zo beleefde de Two Rivers Marathon in 2025 zijn tiende editie. In 2023 was Zaltbommel het decor van het Nederlands Kampioenschap Veldrijden en in 2025 passeerde ’s lands oudste wielervedstrijd, de Olympia’s Tour, onze gemeente. Ook voor kleinschaligere sportevenementen is de afgelopen jaren ruimte geweest.

Ook qua speelruimte hebben we niet stilgezeten. Ieder jaar gaan we aan de slag om circa vijf speelplaatsen te herinrichten, waar het kan circulair. We vergroenen waar nodig, zodat de speelplaatsen tevens een stepping stone zijn voor biodiversiteit binnen de woonwijk. We streven er daarnaast naar in elke kern een inclusieve speelplaats te creëren. Toestellen keuren we jaarlijks, zowel visueel als functioneel. Ons beheersysteem is op orde en onze speeltuinen voldoen aan alle eisen van de NVWA.

2.5 Social Return of Investment

Sporten en bewegen draagt bij aan de fysieke gezondheid en mentale gezondheid van inwoners, maar ook aan de sociale ontwikkeling en ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden. Bovendien kan sporten en bewegen voor een betere financiële gezondheid zorgen: voldoende bewegen bevordert de arbeidsproductiviteit, zorgt voor een afname van ziekteverzuim en levert besparing op de zorgkosten op.

In opdracht van het Kenniscentrum Sport en Bewegen is de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de zogenoemde *social return of investment (SROI)*. De SROI geeft inzicht in het maatschappelijk rendement van sporten en bewegen. In onderzoek uit 2024 is de SROI-waarde geschat op 2,76.³ Dat betekent dat in Nederland de maatschappelijke opbrengsten van sport en bewegen 2,76 keer hoger zijn dan de kosten. Onderstaande infographic geeft aanvullend inzicht in wat meer bewegen inwoners gemiddeld genomen op kan leveren.



³ Rebel, & Mulier Instituut (2024). SROI sport en bewegen 2024: wat is het maatschappelijk rendement van sport en bewegen. Utrecht: Kenniscentrum Sport & Bewegen. 19 van 43

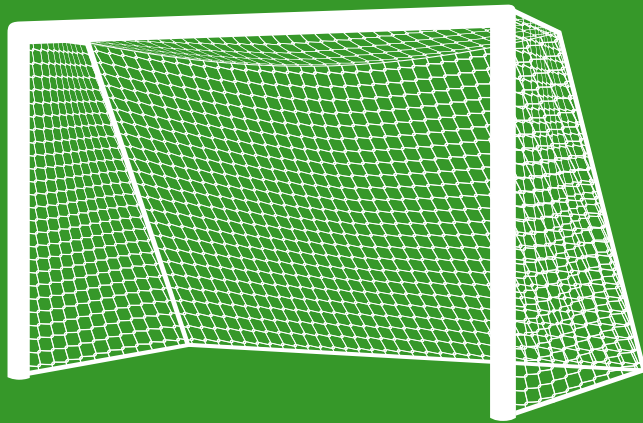


Eerste helft Sport- en beweegstimulering

Het belang van sport en bewegen staat buiten kijf. Daarom willen we ervoor zorgen dat iedereen in Zaltbommel de mogelijkheid heeft om actief te blijven, bij voorkeur in de eigen (nabije) omgeving. We ondersteunen en faciliteren sportverenigingen en andere aanbieders op maat. We moedigen nieuwe initiatieven in het kader van sport- en beweegstimulering aan, zowel vanuit de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport (particulieren). We continueren de inzet van combinatiefunctionarissen en zetten deze op diverse manieren in.

Voor kinderen en jongeren betekent dit dat we hen stimuleren hun sportieve talenten te ontdekken en ontwikkelen en ze op de lange termijn aan het bewegen te houden. Het beweegaanbod in Zaltbommel is toegankelijk, waarbij we nadrukkelijk aandacht hebben voor kwetsbare doelgroepen, zoals gezinnen met een laag inkomen of mensen met een beperking. Want daarvan weten we dat zij vaak minder sporten en bewegen. De website bommelerwaardbeweegt.nl zetten we in om inwoners te informeren over het belang van sport en het beschikbare aanbod in de gemeentes Zaltbommel en Maasdriel. Zo zorgen we ervoor dat het voor iedereen mogelijk is om te bewegen.

Goals



Blijvende inzet van de combinatiefunctionarissen in het sport- en beweeglandschap

Onze combinatiefunctionarissen zijn als Team Spel& in dienst van Welzijn Bommelerwaard. Zij zijn de spil in het sport- en beweegnetwerk in Zaltbommel. Zij zijn de buurtsportcoaches, cultuurcoaches, verenigingsondersteuners en verzorgen de verbinding met het bewegingsonderwijs. De combinatiefunctionarissen spelen een centrale rol in het toegankelijk maken van sport voor alle inwoners en dragen bij aan de bevordering van een gezonde en actieve levensstijl.

De inzet van de combinatiefunctionarissen volgt de rijksregeling Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Daarin worden zes profielen onderscheiden: buurtsportcoach, cultuurcoach, combinatiefunctionaris onderwijs, label clubontwikkeling, beweegcoach, en coördinator sport en preventie.

We gaan de inzet van de combinatiefunctionarissen langs deze profielen organiseren. Daarmee sluiten we aan bij de specifieke behoeften van verschillende doelgroepen en zorgen voor een breed aanbod van sport- en beweegactiviteiten, afgestemd op de verschillende leefwerelden van inwoners. De combinatiefunctionarissen mogen niet meer in onderwijstijd ingezet worden, zoals dat voorheen het geval was. We streven daarom naar een nauwe verbinding tussen het bewegingsonderwijs, het naschoolse aanbod en de begeleiding richting verschillende sportaanbieders. In het eerste uitvoeringsprogramma krijgt dit nadrukkelijk aandacht.



Sport en bewegen worden van jongs af aan gestimuleerd

Een actieve leefstijl begint in de jeugd. Kinderen die op jonge leeftijd plezier krijgen in bewegen, blijven dit vaak hun hele leven doen. Zo verkleinen we de kans op overgewicht en andere welvaartsziekten op latere leeftijd. We werken hiervoor samen met basisscholen en middelbare scholen in de gemeente. We zetten de combinatiefunctionarissen in voor het organiseren van passend naschools aanbod, waarbij we gebruik maken van

verschillende de sport- en speelruimten die de gemeente rijk is. Zo maken kinderen ook kennis met de beweeggelegenheden in de openbare ruimte. Ook stimuleren we kinderen om lid te worden van een sportvereniging of andere sportaanbieder. Bij jongeren stimuleren we om lid te blijven van een sportaanbieder, omdat in deze leeftijdsgroep de uitstroom het grootst is.

Inwoners van Zaltbommel hebben een actieve leefstijl

Regelmatig bewegen draagt bij aan een goede gezondheid, zowel fysiek als mentaal. Het verkleint de kans op ziekten en verbetert het welzijn van inwoners. We werken samen met sportaanbieders, gezondheids- en welzijnspartners en ondersteunen initiatieven om bewegen te bevorderen. We willen er daarmee

voor zorgen dat meer inwoners voldoen aan de beweegrichtlijn. Dit monitoren we aan de hand van de vierjaarlijkse GGD-monitors. De focus is daarbij tweeledig: we proberen inwoners die nog niet sporten te stimuleren om te beginnen, en zorgen ervoor dat inwoners die al wel sporten aan het bewegen blijven.

Sport en bewegen zijn toegankelijk voor iedereen

Iedereen moet de kans krijgen om te sporten, ongeacht leeftijd, inkomen, taalvaardigheid of beperking. Vanuit de maatschappelijke participatieregeling ondersteunen we minima in de kosten voor sportabonnementen. Waar mogelijk houden we de kosten van verhuur van gemeentelijke accommodaties aan niet-winstbeogende sportaanbieders aanvaardbaar, om de contributie niet te hoog op te laten lopen. De gemeente Zaltbommel is te klein om zelf breed G-sport aanbod te kunnen faciliteren. We werken daarom samen met buurgemeenten en Uniek Sporten aan een passende ondersteuning in sporten met een beperking. De combinatiefunctionarissen hebben aandacht voor kwetsbare groepen en stemmen hun activiteiten daarop af. We sluiten hiermee aan bij de Lokale Inclusie Agenda Maasdriel & Zaltbommel.



Sport- en beweegaanbieders zijn divers, vitaal en toekomstbestendig

Sterke en gezonde sportaanbieders zorgen voor een breed en gevarieerd sportaanbod, passend bij de behoeften van inwoners. Met name sportverenigingen staan voor grote uitdagingen, terwijl dat bij uitstek de plekken zijn waar inwoners elkaar ontmoeten, om te sporten of om te komen kijken naar sport. Bovendien zijn hier veel inwoners als vrijwilliger actief. We zetten daarom in op brede verenigingsondersteuning en denken mee waar maatwerk nodig is. Hierop stemmen we ook de subsidieregeling Sport af. Dit zal in het eerste uitvoeringsprogramma aandacht krijgen. De combinatiefunctionarissen zijn het eerste aanspreekpunt voor verenigingen, maar ook commerciële sportaanbieders of inwonersinitiatieven kunnen bij hen voor advies terecht.



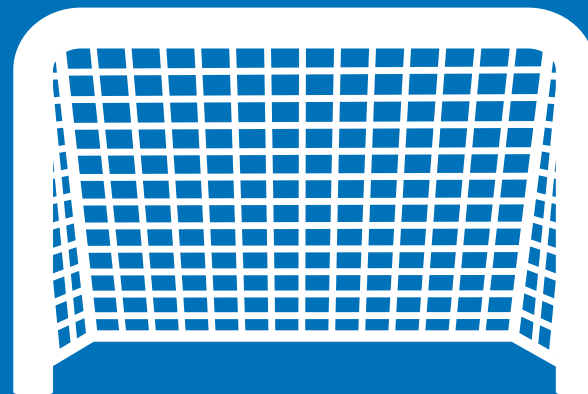


Tweede helft Ruimte voor sport en bewegen

Voldoende en goed ingerichte ruimte(n) zijn belangrijk om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk te maken. Sportaccommodaties zoals sporthallen, gymzalen en sportparken blijven een belangrijke pijler binnen het gemeentelijk sportbeleid en vormen ook de grootste uitgave binnen de middelen voor sport. Voldoende en gedifferentieerd aanbod in speelruimte is cruciaal om het voor iedereen mogelijk te maken vanaf jonge leeftijd aantrekkelijk te bewegen.

Tegelijkertijd groeit de aandacht voor het gebruik van de overige openbare ruimte als beweegruimte en zien we de intrede van voorzieningen voor andere sportsoorten dan de traditionele verenigingssporten. De door de raad vastgestelde ambitie om met 25% te groeien in inwoneraantal moet hand in hand gaan met uitbreiding van sport-, speel- en beweegvoorzieningen. Dit wordt meegenomen in de inrichting van de fysieke leefomgeving. Op die manier dragen we bij aan positieve gezondheid.

Goals.



Er is voldoende capaciteit aan binnen- en buitensportaccommodaties

Sportaanbieders en sporters hebben voldoende ruimte nodig om hun activiteiten te kunnen uitvoeren. Een tekort aan sportaccommodaties kan leiden tot wachtlijsten, beperkte sportmogelijkheden en minder sportdeelname. Omdat uitbreiding niet altijd mogelijk en haalbaar is, is slim omgaan met de bestaande sportruimte het speerpunt. Behoud van de bestaande sportruimte is daarom het minimale uitgangspunt. We gaan in gesprek met sportaanbieders om te kijken of we bestaande tekorten kunnen oplossen.

Veel sportverenigingen verwachten, mede vanwege nieuwe woningbouwontwikkelingen, een groei in het ledenaantal. Met name voor buitensportaccommodaties kan dat leiden tot knelpunten. Nieuwe velden of banen, of zelfs nieuwe sportaanbieders, vormen een grote ruimtelijke vraag, waarvoor de grond niet gemakkelijk beschikbaar is. De (toekomstige) sportvraag moet daarom onderdeel zijn van de overwegingen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen. Of er sprake is van voldoende capaciteit is altijd onderwerp van gesprek: we kunnen niet alle wensen van sportaanbieders en sporters inwilligen.

Sportaccommodaties worden effectief en efficiënt gebruikt

In de dorpen is de bezettingsgraad van de binnensportaccommodaties vaak laag, terwijl in Zaltbommel de beschikbare ruimte krap is. Door de ruimte efficiënter te gebruiken, kunnen meer mensen sporten zonder dat nieuwe faciliteiten nodig zijn. Van sportaanbieders vraagt dit flexibiliteit en goede onderlinge afstemming. De gemeente ondersteunt daarin waar nodig. We geven dit ook als opdracht mee aan de exploitant. Tevens staan we ervoor dat sportaccommodaties elke dag beschikbaar zijn, om sportparticipatie zo laagdrempelig mogelijk te maken.

We maken met de exploitant(en) van de binnensportaccommodaties en de gebruikers van de buitensportaccommodaties afspraken over het onderhoud en beheer. We harmoniseren waar mogelijk ongelijke beheer- en exploitatiesituaties. We brengen gemeentelijke binnensportaccommodaties zo veel mogelijk onder bij dezelfde exploitant en trekken afspraken met de gebruikers van gelijksoortige buitensportaccommodaties gelijk.

Sportaccommodaties sluiten kwalitatief aan bij de wensen en behoeften van sportaanbieders (in relatie tot het breedtesportaanbod)

Om sport toegankelijk en aantrekkelijk te houden, moeten sportaccommodaties goed aansluiten bij de behoeften van sporters en sportaanbieders. Binnensportaccommodaties voldoen aan de basisvoorzieningen voor het bewegingsonderwijs. We hanteren hiervoor de minimale adviesnorm van de KVLO uit 2019.⁴ We spelen echter ook in op een veranderende vraag binnen de sportsector. We nemen daarom altijd de accommodatienormen uit het Handboek Sportaccommodaties⁵ in overweging.

We geven hierbij prioriteit aan breedtesportaanbod: een divers aanbod aan accommodaties om zoveel mogelijk inwoners de kans te geven te sporten, ongeacht hun sportvoorkeur of niveau. We zetten niet in op topsportfaciliteiten, maar denken wel constructief mee over verbetermogelijkheden.

De openbare ruimte is beweegvriendelijk en nodigt uit tot sporten en bewegen

Een beweegvriendelijke omgeving stimuleert inwoners om in hun dagelijks leven actiever te zijn. Dit betekent dat er voldoende openbare sport- en speelplekken zijn, dat deze goed bereikbaar zijn en dat ze uitnodigen tot gebruik. Bij nieuwe ontwikkelingen en herinrichtingen wordt hier nadrukkelijk rekening mee

gehouden. De gemeente betreft inwoners en sportaanbieders bij de inrichting van deze ruimtes volgens de bestaande participatieverordening. Daarnaast streven we ernaar dat in elke wijk of kern een veilige en uitnodigende beweegroute voorhanden is, waar mogelijk gecombineerd met speelruimte, watertappunten en groen.

Er is voldoende en gevarieerd aanbod in speelplaatsen

Kinderen moeten overal in de gemeente kunnen spelen in een veilige en uitdagende omgeving. Dit betekent dat er voldoende speelplekken moeten zijn, passend bij verschillende leeftijdsgroepen en speelbehoeften. We streven naar een mix van natuurlijke speelomgevingen, speeltoestellen en vrij toegankelijke sportplekken. Bij nieuwe woningbouwontwikkelingen houden we vast aan minimaal 3% van het uitgegeven oppervlak voor speelruimte. In de anterieure overeenkomsten komt te staan dat aan dit percentage ook invulling moet worden gegeven.

Speelplaatsen zijn toegankelijk voor iedereen

Alle kinderen, inclusief kinderen met een beperking, moeten buiten kunnen spelen en bewegen. Voor verschillende soorten uitdagingen zijn verschillende oplossingen te bedenken, maar we moeten ons realiseren dat niet elke speeltuin voor iedereen volledig toegankelijk kan zijn. We willen daarom wel dat binnen redelijke afstand voor ieder kind een speelmogelijkheid is. Dit betekent dat we meerdere speelplekken bij een herinrichting zo veel mogelijk inclusief ontwerpen, met aandacht voor toegankelijkheid, begaanbaarheid en diverse speelmogelijkheden.

⁴ Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding. Sinds 2019 adviseert de KVLO een zaal van 14 x 22 meter (308m²), met 5,5 meter hoogte, als basisnorm. In 2024 heeft de KVLO deze norm opgehoogd naar 14 x 24 meter (336m²), met het oog op toenemend multifunctioneel sportgebruik. Vooral nog hanteert de gemeente de norm uit 2019, maar kijkt bij hoog multifunctioneel gebruik wel naar de mogelijkheden.

⁵ Een initiatief van NOC*NSF en Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) op voorspraak van het ministerie van VWS. De Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BVSC) is ook een partner.



Verlenging Maatschappelijke waarde van sport en bewegen

In het Nationaal Preventieakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord geldt de ‘gezonde generatie 2040’ als stip aan de horizon. Sport en bewegen spelen een belangrijke rol in het welzijn van mensen en dragen bij aan een gezonde, vitale samenleving en leefomgeving. Sportaanbieders bieden niet alleen een plek om fysiek actief te zijn, maar fungeren ook als ontmoetingsplaatsen waar inwoners samenkomen. Een positief en sociaal veilig sportklimaat versterkt deze verbindende kracht en stimuleert deelname. Bovendien kan, door beweging te stimuleren, de zorgvraag worden beperkt en kan sport bijdragen aan effectievere hulpverlening.

Dat ondersteunt bij het vitaal ouder worden, maar kan ook van jongs af aan worden ingezet, bijvoorbeeld in de aanpak van obesitas. Voldoende sport en bewegen op school kan tevens bijdragen aan betere leerprestaties. Al deze aspecten dragen bij aan een positieve gezondheidsbenadering.

In Zaltbommel stimuleren we de samenwerking tussen sportaanbieders, scholen, zorginstellingen, welzijnsorganisaties en de inwoners. Door sport en bewegen breed in te zetten, versterken we de leefbaarheid over de gehele linie. Tot slot kunnen sportevenementen positief bijdragen aan het imago van Zaltbommel en kansen bieden aan lokale ondernemers.

Goals



Sport draagt als middel bij aan maatschappelijke uitdagingen

Sport en bewegen hebben niet alleen voordelen voor het individu, maar ook voor de samenleving als geheel. Ze dragen bij aan gezondheid, leefbaarheid, welzijn, integratie en participatie. Sport kan een middel zijn om mensen uit verschillende groepen met elkaar te verbinden en om maatschappelijke vraagstukken, zoals eenzaamheid of gezondheidsuitdagingen, aan te pakken. De gemeente stimuleert projecten waarin sport wordt ingezet voor bredere maatschappelijke doelen. De gemeente treedt daarin ook op al facilitator van het lokale netwerk van organisaties in de sport, gezondheid en welzijn.



Sport en bewegen spelen een belangrijke rol met betrekking tot preventieve zorg

Regelmatig sporten en bewegen helpen om gezondheidsproblemen te voorkomen en de vitaliteit van inwoners te verbeteren. Door actief in te zetten op beweegprogramma's, voorlichting en samenwerking met de zorgsector kunnen we een gezonde leefstijl stimuleren en proberen we de toekomstige druk op de lokale zorg beheersbaar te houden. Dit alles vanuit de gedachte van de positieve gezondheid.

Initiatieven zoals valpreventie voor ouderen, beweegprogramma's voor mensen met overgewicht en aangepaste sportmogelijkheden voor mensen met een beperking dragen hieraan bij. Ook onderzoeken we de mogelijkheid tot de oprichting van een leefstijlloket en verbinden we de (herstel)zorg met het lokale sportaanbod.



Sport- en beweegevenementen hebben een maatschappelijke en economische waarde voor Zaltbommel

Sport- en beweegevenementen zorgen niet alleen voor vermaak, maar dragen ook bij aan de sociale en economische ontwikkeling van de gemeente. Ze stimuleren inwoners om te bewegen, ze trekken bezoekers, ze kunnen lokale ondernemers stimuleren en ze bevorderen het gemeenschapsgevoel. De gemeente verwelkomt sportevenementen en bekijkt per sportevenement op welke manier ze hierin kan ondersteunen.

De gemeente Zaltbommel heeft een veilig sportklimaat

Het is belangrijk dat iedere inwoner van Zaltbommel op een veilige manier kan sporten. We stimuleren daarom sportaanbieders om te voldoen aan de vier v's van sociale veiligheid (NOC*NSF): Verenigingsbrede gedragscode, Vertrouwenscontactpersoon, VOG voor vrijwilligers en Vakkundig geschoolde trainers/coaches. We realiseren ons dat het bieden van een sociaal veilige sportomgeving niet eindigt bij het afvinken van de 4 V's. Het thema behoeft continue aandacht bij sportaanbieders. Onze verenigingsondersteuners helpen hierbij.





Nabeschouwing Organisatie, budget en monitoring

Vanzelfsprekend vraagt het sport- en beweegbeleid om een goede monitoring, zowel op de uitvoering als op de financiën.

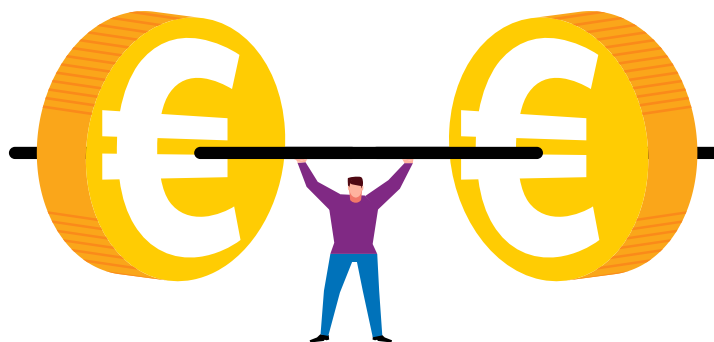
6.1 Uitvoering

De ambities op het gebied van sport en bewegen zijn in de voorgaande paragrafen op hoofdlijnen geformuleerd. Om nader richting te geven aan de beleidsdoelstellingen werken we met een tweejaarlijks uitvoeringsprogramma. Zo kunnen we inspringen op de actuele ontwikkelingen op sport- en beweeggebied, en ons op die manier blijven verhouden tot de hoofddoelen. Aan het eerste uitvoeringprogramma, voor de jaren 2026-2027, wordt in het verlengde van deze beleidsnota gewerkt.

Sport en bewegen hebben sterke raakvlakken met andere beleidsterreinen. De uitvoering van het

sport- en beweegbeleid moet daarom integraal benaderd worden, waarbij samenwerking met en meekoppelkansen bij andere beleidsterreinen cruciaal is. Dat sluit naadloos aan bij het opgavegericht werken die de gemeente hanteert, in het bijzonder bij de opgave ‘Gezondheidswinst voor iedereen’. Voor onderdelen in de fysieke leefomgeving geeft deze nota voeding aan het leefbaarheidsprogramma, waarmee verschillende doelen ook daarin verankerd worden.

Nauwe samenwerking met externe partners is ook van groot belang. De combinatiefunctionarissen en sportaanbieders spelen een belangrijke rol voor een sportieve en beweegvriendelijke gemeente, maar ook maatschappelijke partners op het gebied van gezondheid, welzijn, leefbaarheid en cultuur kunnen hierin een rol krijgen.



6.2 Financiën

Op dit moment is het streven om het grootste deel van de uitvoer van het sport- en beweegbeleid binnen de bestaande budgetten te realiseren. Voor sport beschikken we over onderstaande middelen (in duizenden euro’s):

Onderdeel	Lasten	Baten
Rijksbijdrage Sportakkoord (SPUK)	23	23
Rijksbijdrage Brede Regeling Combinatiefuncties (SPUK)	159	159
Combinatiefuncties	256	
Subsidieregeling Sport - stimulering jeugdsport	40	
Totaal sport-/beweegstimulering	478	182
Subsidieregeling Sport - onderhoudsbijdrage	56	
Renovatie en onderhoud sportvelden (harmonisatie)	130	30
Huur- en exploitatie sportfondsen	1520	757
Overig sportaccommodaties	21	11
Totaal sportaccommodaties	1727	798
Totaal sport- en bewegen	2205	980

De baten in deze tabel zijn inkomsten uit externe middelen (bijvoorbeeld een SPUK of huurinkomsten). Deze zijn vervolgens ook opgenomen bij de lasten, omdat we ze ook weer aan sport en bewegen uitgeven.

De kosten voor onderhoud en beheer van gebouwen, speeltuinen en openbare

sportvoorzieningen zijn hierin ook niet opgenomen, maar terug te vinden in de respectievelijke beheerplannen zoals genoemd in de Voorbeschouwing.

Door slim samen te werken is het ook mogelijk dat aan bepaalde doelen gewerkt kan worden door (mede)financiering uit budgetten van andere beleidsterreinen. Die zijn in onderstaand overzicht niet opgenomen.

Risico’s

De subsidiebudgetten en budgetten voor exploitatie en beheer van sportaccommodaties en speelplaatsen zijn in de reguliere begroting opgenomen. Voor het budget voor het renovatief onderhoud van buitensportvelden is een bestemmingsreserve ingesteld, waaruit de kosten worden gedekt. Dat geldt op dit moment voor de meeste voetbalvelden. Hiervoor wordt nog een MJOP opgesteld. Indien andere buitensportverenigingen hierop aansluiten, bestaat het risico dat het reserve niet toereikend is. Door een zoveel mogelijk kostendekkende huur in rekening te brengen wordt dit risico beperkt.

Voor de thema’s ‘sport- en beweegstimulering’ en ‘maatschappelijke waarde van sport en bewegen’ zijn veel van de beschikbare middelen specifieke uitkeringen (SPUK) van het Rijk. Het is op moment van schrijven onduidelijk of deze middelen na 2026 nog beschikbaar zijn. Het is de verwachting van de BRC wordt voortgezet, maar de hoogte van rijksbijdrage na 2026 is nog onzeker. Over de middelen uit de SPUK GALA en SPUK Sportakkoord is ook nog geen duidelijkheid.

Voorheen is de gemeente uitgegaan van de VNG-norm van 252m2 vloeroppervlak voor binnensportaccommodaties. Deze norm is echter sinds 1987 niet meer gewijzigd en sluit niet meer aan bij de actuele praktijk van bewegingsonderwijs. Door bij nieuwbouw van binnensportaccommodaties te kiezen voor de minimale adviesnorm KVLO uit 2019 (308m2) moet rekening gehouden worden met een hogere investeringen. In het nieuwe IHP zal dit een uitgangspunt worden.

Over grote nieuwe investeringen in sportaccommodaties zal altijd apart besloten moeten worden. De uitgangspunten in deze beleidsnota dienen daarvoor als leidraad.

6.3 Monitoring

De tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma’s bieden ook de kans om het beleid blijvend de evalueren. In een nieuw vast te stellen uitvoeringsprogramma blikken we terug op de vorige periode en stemmen op basis van de resultaten een nieuw uitvoeringsprogramma vast. Zo houden we goed bij aan welke ambities we al goed werken en welke ambities meer aandacht nodig hebben. Voortgang op de ambities maken we meetbaar aan de hand van de GGD-monitors, de leefbaarheidsmonitor en de gebruikersdata van exploitanten van sportaccommodaties, maar we monitoren uiteraard ook kwalitatief aan de hand van signalen van inwoners, sportaanbieders en combinatiefunctionarissen, al dan niet na gerichte uitvraag.

De verwachting is dat de hoofdlijnen die in dit beleid zijn geformuleerd niet snel minder actueel of relevant zullen worden. Mocht op basis van de evaluaties op den duur blijken dat het beleid zelf herijkt moet worden, zullen we gaan werken aan een nieuwe beleidsnota.

We monitoren uiteraard ook de financiële gevolgen. Hoewel we ernaar streven de uitvoeringsprogramma’s binnen de bestaande middelen te realiseren, kan de onzekerheid over de Rijksmiddelen tot gevolg hebben dat er extra middelen nodig zijn voor de uitvoer van het beleid. Dat is op moment van schrijven echter (nog) niet aan de orde.

Bijlagen

Situatie 2025

1. Lijst van sportaanbieders
2. Lijst van gemeentelijke sportaccommodaties
3. Lijst van speeltuinen/openbare sportlocaties

1. Lijst van sportaanbieders

NB. dit is een niet-uitputtende lijst. Een groot deel van het aanbod wordt verzorgd door sportverenigingen, maar het aanbod in de anders-georganiseerde sport kan snel wisselen en loopt uiteen van grotere sportscholen tot individuele personal trainers en lokale beweeggroepjes. De meeste sportaanbieders zijn terug te vinden op de sociale kaart op de [website BommelerwaardBeweegt](#).

Sportaanbieder	Sport
Aikido Ando	Vechtsport
Alpha Fitness Zaltbommel	Fitness/Sportschool
Amri Sports & Medical	Divers
Balletschool Paulette Willemse	Dans
BBC Ardito Blue Rebels	Basketbal
BC De Waluwe	Badminton
BC Olympia	Badminton
Body-Fit Bommelerwaard	Aerobics
BOG Brakel	Schaatsen
Budoschool Ji Shin Do	Vechtsport
BZC '14	Voetbal
Crossfit 5311	Fitness/Sportschool
Dansstudio DDC	Dans
Fitline Zaltbommel	Fitness/Sportschool
Fitnessclub Zaltbommel	Fitness/Sportschool
Fitter Brakel	Fitness/Sportschool
Grupp0007	Hardlopen
GTV Argos	Turnen/Gymnastiek
GVV '63	Voetbal
HV Bommelerwaard	Handbal
HSV Nieuw Leven	Hengelsport
IJclub De Del	Schaatsen
IJclub De Volharding	Schaatsen
IJclub Eensgezindheid	Schaatsen
IJclub Joviaal	Schaatsen
IJclub Nooit Gedacht	Schaatsen



Sportaanbieder	Sport
IJclub Nooit Gedacht	Schaatsen
Instinto Capoeira	Dans
JOSV Orca	Duiksport
Judoschool Zwart	Vechtsport
MHC Bommelerwaard	Hockey
MTB Bommelerwaard	Wielrennen
MSV de Waal	Motorsport
Muay Thai Kickboksen Zaltbommel	Vechtsport
Octopus Bruchem	Turnen/Gymnastiek; Volleybal
Paardensport Loevestein	Paardrijden
PSV De Bommelerwaard	Paardrijden
Padel Bommelerwaard	Padel
Personal Active	Fitness/Sportschool
Petanquevereniging Jeu de Bommel	Petanque
Powerhouse Zaltbommel	Fitness/Sportschool
Pyung Ahn Tang Soo Do	Vechtsport
River Skate Team	Skeeleren
Scouting St. Martinus	Scouting
Sportschool Adriaan Spee	Vechtsport
SV Bommelerwaard	Schaken
SV Hamarithi	Turnen/Gymnastiek
SV Het Gulden Schot	Schietsport
TC De Bruchemse Stampers	Wielrennen
The Kickboxing Society	Vechtsport
TPV de Molenwiek	Tennis/Padel
VV Kerkwijk	Voetbal
VV NIVO Sparta	Voetbal
VV Phoenix	Volleybal
VV Podarwic	Volleybal
VV Roda Boys	Voetbal
Wahoo Swimming	Zwemmen
Wielervereniging Salt-Boemel	Wielrennen
WTC MaasWaal	Wielrennen
Zaltbommel DutchRunners	Hardlopen
Zaltbommelsche IJclub	Schaatsen
ZTV	Tennis
ZV Zaltbommel	Zwemmen

2. Lijst van gemeentelijke sportaccommodaties

Accommodatie	Kern	Hoofdgebruiker
Binnensport		
De Sportwaard	Zaltbommel	Sportfondsen Zaltbommel
Sporthal Buys Ballot	Zaltbommel	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal Klipperstraat	Zaltbommel	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal De Waluwe	Zaltbommel	Stichting Brede Scholen Zaltbommel / MVG Capital
Gymzaal De Zandkampen	Zaltbommel	Stichting Brede Scholen Zaltbommel / MVG Capital
Gymzaal Gameren	Gameren	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal Bruchem	Bruchem	Sportfondsen Zaltbommel
Sporthal de Maayenboogerd	Aalst	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal Brakel	Brakel	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal Nederhemert	Nederhemert	Sportfondsen Zaltbommel
Gymzaal Poederoijen	Poederoijen	Dorpshuis Podarwic
Gymzaal Zuilichem	Zuilichem	Dorpshuis Den Ham

Accommodatie	Kern	Hoofdgebruiker
Buitensport* (gronden)		
Sportpark de Watertoren	Zaltbommel	NIVO Sparta MHC Bommelerwaard PV Jeu de Bommel (incl. gebouw)
Sportpark Maartenshof	Gameren	GVV'63
Sportpark De Drie Morgen	Kerkwijk	VV Kerkwijk
Sportpark De Maaskant	Aalst	VV Roda Boys
Sportpark 't Veer	Brakel	BZC'14
Sportpark De Meidijk	Zuilichem	BZC'14 (niet in gebruik)
Wielersbaan Brakel	Brakel	WTC MaasWaal
Tennispark Zaltbommel	Zaltbommel	ZTV
Tennispark Brakel	Brakel	TPV de Molenwiek
Ijsbaan Gameren	Gameren	IJclub Joviaal
Ijsbaan/Skeelerbaan Zuilichem	Zuilichem	IJclub de Volharding River Skate Team
Ijsbaan Brakel	Brakel	BOG Brakel
Kleine ijsbaan Aalst	Aalst	IJclub Nooit Gedacht
Ijsbaan Nederhemert	Nederhemert	IJclub Eensgezindheid
Paardrijbanen Gameren	Gameren	PSV de Bommelerwaard

* IJclubs die gebruik maken van openbaar water zijn niet in deze lijst opgenomen. Van enkele sportaanbieders is het clubgebouw/kantine gemeentelijk eigendom. Die zijn niet opgenomen, omdat het daar niet gaat om de locatie waar gesport wordt.

Naast bovenstaande verhuurde buitensportaccommodaties kent de gemeente ook nog meerdere openbare sportaccommodaties/-voorzieningen, in veel gevallen gecombineerd met speelplaatsen (zie bijlage 3), denk aan het skatepark, het mountainbikeparkcours, of calisthenics bij speeltuinen. In andere gevallen gaat het vaak om trapveldjes.



3. Lijst van speelplaatsen

Meer informatie over elke speelplaats is te vinden op www.playadvisor.co.

Aalst
1. Neswaarden
2. Julianastraat
3. Goudenregenlaan
4. Gementbos
5. Waterkers
Brakel
6. Lijsenhof
7. Wilgenstraat
8. Beukenstraat
9. Molenkamp / IJsvogel
10. Vrijheidslaan
11. Veerdam
Bruchem
12. Gruttostraat
13. Fazantstraat
14. Akkerstraat
Delwijnen
15. Gemeent
Gameren
16. Gratenbogerd
17. Fijkensakker
18. Keppelenkamp
19. Middelkamseweg
20. Johannis Van Rijswijkstraat
21. Bulkenlaan

Kerkwijk
22. Hopland
Nederhemert
23. Ormeling
24. Tuinstraat
Nieuwaal
25. Bezemerland
26. W. Kestelostraat
Poederrijen
27. Juliana Van Stolbergstraat
28. Herman de Ruijterstraat



Zaltbommel
29. Brede school de Waluwe
30. Brede school de Zandkampen
31. Ketelsteeg

Binnenstad
32. De Laeck
33. Waalkade
34. Omhoeken

Spellewaard
35. Morgental
36. Buitentuin 10
37. Buitentuin 110 nabij Kazemat
38. Hoveniersland
39. Huibersakker
40. Visserij
41. Oeverwal
42. Klopversakker
43. Tienhont
44. Palissade
45. De Flank
46. Bloemkeshof
47. Kantelen
48. Middelweide
49. De Esplanade
50. Nieuwe Tijningenplas

Vergt
51. Prins Bernhardweg
52. C.A. Leenhoffstraat
53. G.Schairtweg
54. Frans Halsstraat
55. Bachplein
56. Hugo De Grootstraat
57. Thorbeckestraat

58. Botterstraat
59. Johanna Westerdijklaan
60. Tobias Asserlaan
61. Van Heemstraweg-west
62. Leoniusplantsoen

Waluwe
63. Wichart Van Pontlaan
64. Heer Balderikstraat
65. Graaf Ottostraat
66. Auke Mollemastraat
67. Waterplein
68. Dick Van Tussenbroekhof
69. Parkeiland
70. Bastion 1- Jip En Jannekelaan
71. Bastion 2- Jip En Jannekelaan
72. Bastion 3- Jip En Jannekelaan
73. Middelsteeg
74. Harry Parrenhof
75. Nol van Hattumhof
76. Burgemeester Wilminkhof

Zuilichem
77. Burchtstraat
78. Dijkzicht
79. T Boske
80. Harenhof

